

CoP 3 – Waardevol

Wat is waardevol om met sector te delen, waarom en in welke vorm?

★ Delen

- Belang van **kennisopbouw**, fair knowledge: wij ontdekken hier dat/wat we van elkaar kunnen leren.
- Het belang om het **perspectief** van zzp'ers centraal te stellen.
- Een licht schijnen op de **kracht en waarde** van freelancers voor de kunst- en cultuursector.
- Fair practice is zoveel meer dan een discussie over tarieven – fair practice gaat **de hele keten** aan.

Onderliggende vraag: hoe kunnen we een sector tot stand laten komen die zowel intern als extern meer solidair is en uitgaat van onderling vertrouwen?

★ Aandacht voor:

- Vormen van **kennisdelen**. Langs alle lijnen: intergenerationeel, interdisciplinair, cross-regionaal enz. (Laten we vaker bij elkaar op de thee gaan!)
- Niet met medelijden bekeken worden maar vanuit onze kracht en toegevoegde waarde.
- Het **spanningsveld** collectiviteit v.s. autonomie en samenwerken v.s. concurreren.
- De **markt** is ook onderdeel van het systeem – niet vergeten.

★ Vorm:

Alles is mogelijk: RTL-reportage, een Netflix-serie, YouTube channel, strip of soapie podcast met culturele juice/ het laatste nieuws uit cultureel zzp-land.

Ook genoemd:

- illustraties met een dubbele betekenis
- video's met best- en worst [fair] practices
- een educatief programma voor de kunstopleidingen
- een social-media campagne waarin mensen hun persoonlijke fair practice verhalen kunnen delen

Vraag hierbij: *Hoe bereiken we die clubs/groepen die nog niet bekend zijn met dit verhaal?*

★ CoP 3 - Het Systeem ★

Geen sessie om het systeem te *bashen* – wij zijn het systeem, we zijn er onderdeel van. Wij kunnen keuzes maken die het systeem beïnvloeden. Hoe, en in welke richting?

-- Vier ontwikkelingen --

Binnen het systeem is een collectieve ambitie* om de positie van de zzp'er in de kunst en cultuursector toekomstbestendig en eerlijk te maken. Welke trend/ontwikkeling, zie je in jouw werkgebied die daar mogelijk aan bijdraagt? Of tegenwerkt?

**Dit is een aanname en uitgangspunt (niet iedereen herkent deze ambitie in zijn/haar sector)*

I. Solidariteit en collectiviteit

Er is een groeiend besef dat zzp'ers in de culturele sector niet geïsoleerd opereren. Dat leidt tot meer initiatieven zoals zzp-coöperaties, collectieve onderhandelingsstructuren en fair practice-netwerken. Maar lang niet iedereen is daarin vertegenwoordigd of houdt zich aan de richtlijnen.

II. Overvraging budgetten fondsen

Het aantal aanvragen dat bij fondsen binnenkomt neemt toe. Budgetten stijgen niet navenant mee / of dalen zelfs. Hierdoor stijgt het afwijzingspercentage en neemt werkdruk toe (bij zowel aanvragers als fondsen). Fondsen zoeken naar manieren om hiermee om te gaan.

III. Vaardigheden en kennis ondernemerschap

Veel creatieven zijn goed in hun vak, maar minder goed in ondernemen. Er is veel kennis beschikbaar, maar wordt deze ook benut? Zonder betere scholing en begeleiding blijven zzp'ers kwetsbaar voor slechte contracten en ongunstige werkomstandigheden.

IV. Impact AI op markt artistieke producten

De opkomst van AI verandert de vraag op de 'markt' van zzp'ers in de culturele en creatieve sector. Enerzijds wordt hun werk overgenomen door AI (stemacteurs, componisten). Anderzijds neemt de vraag naar AI-gerelateerde vaardigheden toe. Dit vraagt om een ander artistiek portfolio en het handig 'vermarkten' van je aanbod als creatieve zzp'er.

Scenariodenken: Wat als huidige trends en ontwikkelingen in het systeem doorzetten? Wat betekent dat voor de positie van de zzp'er op de arbeidsmarkt?

-- Twee scenario's uitgewerkt --

Groep A: Wat als ontwikkeling 1 en 2 doorzetten en combineren?

Collectiviteit en Solidariteit/ Overvraging budgetten fondsen

Wat bedoelen we met meer collectiviteit? Eigenlijk bedoelen we solidariteit: niet per se samen een project maken maar wel samen afspraken maken en optrekken.

Scenario I: hoge overvraging + lage collectiviteit (solidariteit). Hier bevinden we ons in.

✪ Scenario

- Iedereen op zijn/haar/diens **eigen eiland**.
- Eigenlijk is het al zo lang zo: de (geld)potjes zijn te klein en het is **ieder voor zich**.
- De zzp'ers blijven **sappelen**.
- Dat draagt ook bij aan het **stigma** van de kunstenaar: de arme, solitaire ziel, alleen in het atelier.
- Dat begint al op de opleidingen/academies: je wordt opgeleid tot **autonoom**. Alles is *jij, jij, jij*.

- Er kan heel veel *niet* gemaakt worden, of wel gemaakt **zonder budget**.
- Veel tijd gaat op aan aanvragen /netwerken/**ondernemerschap** en minder aan het maken.
- Overhead op de fondsen wordt te groot -> collega's vallen uit.
- **Spanning** tussen makersveld en fondsen loopt op.
- **Uitputting** van het veld.
- Ook op **gemeenteniveau** wordt dit herkend. Daar zien ze ook gevolgen van beoordelen op fair practice/pay: projecten worden duurder en je kunt minder honoreren.

★ Strategie

- Niet meer maken.
- Andere manier van maken: workshop, **commercieel** werk.
- **Outside-in denken**: begin met de vraag, is er vraag naar wat ik wil maken?
- Fondsen meer **flexibiliteit in aanvraagstelsel** inbrengen: experimenteren met loting, vrije budgetten etc.
- Fondsen zoeken naar nieuwe **balans tussen kwaliteit garanderen en toegankelijk zijn**.
- Fondsen/directeuren kunnen zich meer **profilieren**: tegen de bezuinigingen, voor de makers. Niet tegen elkaar uit laten spelen.
- Onderwijs: meer **verantwoordelijkheid** nemen.

- **Cultural overshoot day:** een dag waarop alle kunst/cultuur die op zzp'ers draait dicht/onbereikbaar is.

Scenario II meer overvraging + meer collectiviteit (solidariteit)

✧ Scenario

- Meer broedplaats-/ collectiviteitmodellen.
- Meer impact maken met de beschikbare, beperkte middelen.
- Het niveau gaat omhoog -> ondernemerschap groeit -> meer fair practice en meer fair pay eisen/krijgen.

✧ Strategie

- Broedplaatsbeleid: kunstenaars zijn voorbode om wijk populair te maken/ ontwikkeling te brengen. Hoe die opbrengsten terug laten vloeien naar kunst/cultuursector?
- Sterke bestuurder nodig: om creativiteit te bewaken en voort te zetten onder commerciële druk.
- Sterk collectief betekent sterkere lobby, meer macht/power om in te zetten op fair pay en practice.
- Fondsen kunnen dan meer kennis overdragen en sterker lobbyen voor meer budget.

Groep B: Wat als ontwikkeling 3 en 4 doorzetten en combineren?

Vaardigheden en kennis ondernemerschap/ Impact AI op markt artistieke producten

Onomkeerbaarheid van AI: Het ligt aan onze vaardigheden of we ons door AI laten vervangen of dat we manieren vinden om AI aanvullend te laten zijn.

Positieve blik: De eigenschappen van kunstenaars hebben overlap met ondernemerschapskwaliteiten: opportuniteiten grijpen, middelen mobiliseren (geld, maar ook energie).

✧ Scenario

- Return of Herman Brood-scenario:** er zijn al producten waar geen mens meer aan te pas komt en zo kunnen makers ook 'terugkomen'.
- De markt voor creatief maken gaat niet verdwijnen: tegengeluid zal zich manifesteren op die plekken waar AI gaat domineren.
- Mensen zullen altijd 'the real thing' willen.

✧ Strategie

-Meer denken en handelen als ondernemers: juist die kans in de markt vinden waar authenticiteit en echte verhalen een plek vinden.

-Juist de creatieve sector kan dit soort verhalen *framen* - dat is onze kracht.